

**LOŠIMŲ PRIEŽIŪROS TARNYBOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL REIKALAVIMŲ LOŠIMŲ ĮRENGINIAMS BEI LOŠIMŲ STALAMS
PAAIŠKINIMO PATVIRTINIMO**

2014 m. gruodžio 1 d. Nr. DI-526
Vilnius

Siekdamas užtikrinti, kad akredituotos įstaigos (laboratorijos) vertindamos lošimo įrenginius vienodai taikytų Reikalavimus lošimo įrenginiams bei lošimo stalams, patvirtintus Lošimų priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos direktoriaus 2012 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. DI-31 „Dėl Reikalavimų lošimo įrenginiams bei lošimo stalams patvirtinimo“:

1. Tvirtintu Reikalavimų lošimo įrenginiams bei lošimo stalams paaiškinimą (pridedama).

2. P a v e d u :

2.1. Lošimų priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Lošimo įrenginių tipų tvirtinimo ir registro skyriaus vedėjui užtikrinti, kad šio įsakymo 1 punkte nurodytas paaiškinimas būtų paskelbtas Lošimų priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos interneto svetainėje.

2.2. Lošimų priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Lošimo įrenginių tipų tvirtinimo ir registro skyriaus valstybės tarnautojams, teikiantiems konsultacijas akredituotoms įstaigoms (laboratorijoms) dėl Reikalavimų lošimo įrenginiams bei lošimo stalams taikymo, vadovautis šio įsakymo 1 punkte nurodytu paaiškinimu.

2.3. Lošimų priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Teisėkūros, personalo ir bendrųjų reikalų skyriaus specialistei Jurgitai Vinikienei su šiuo įsakymu pasirašytinai supažindinti visus Lošimų priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Lošimo įrenginių tipų tvirtinimo ir registro skyriaus valstybės tarnautojus.

3. Pripažįstu netekusiu galios Valstybinės lošimų priežiūros komisijos 2003 m. balandžio 11 d. nutarimą Nr. N-40 „Dėl reikalavimų lošimų įrenginiams bei lošimų stalams paaiškinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.

L. e. direktoriaus pareigas

Virginijus Daukšys

Parengė

Aurimas Ambrasas
2014-12-01

Lošimo įrenginių tipų tvirtinimo
ir registro skyriaus vedėjas

Laurynas Gužas
2014-12-01

2014-12-01

PATVIRTINTA

Lošimų priežiūros tarnybos

prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

direktoriatas 2014 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. D1-526

REIKALAVIMŲ LOŠIMŲ ĮRENGINIAMS BEI LOŠIMŲ STALAMS PAAIŠKINIMAS

I. SKYRIUS ATSKIRŲ PUNKTŲ PAAIŠKINIMAS

2.13 Automato lošimas – užbaigtas vienas automato veikimo ciklas, kurio pradžia yra automato įjungimas lošti (klavišo paspaudimas), o pabaiga – lošimo rezultato pateikimas.

Lošimas lošimo įrenginiu negali būti pradedamas automatiškai, kai į lošimo įrenginį yra įmetamas pakankamas kiekis žetonų lošimams vykdyti.

Lošimo įjungimo klavišo paspaudimas ar jo laikymas neturi suteikti lošėjui galimybės įjungti lošimo automato automatinio lošimo režimą.

4. Lošimų įrenginiai turi būti pagaminti atitinkamą licenciją (sertifikatą) turinčio gamintojo. Jų tipai turi būti patvirtinti ir įrašyti į Lietuvos lošimo įrenginių registrą teisės aktų nustatyta tvarka.

Lošimų įrenginių gamintojas bandymus atliekančiai akredituotai įstaigai (laboratorijai) turi nurodyti bent vienos iš turimų licencijų (sertifikatų), išduotų atitinkamų kontrolės institucijų, numerį ir išdavimo datą.

Jei gamintojas licencijos (sertifikato) neturi, apie tai turi būti pažymėta lošimų įrenginių bandymų ataskaitoje.

5. Kiekvienas lošimo įrenginys privalo turėti akredituotų įstaigų (laboratorijų) išduotą sertifikatą, patvirtinantį, kad atitinka Azartinių lošimų įstatymo ir Lošimų priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Priežiūros tarnyba) nustatytus reikalavimus. Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos sprendimu gali būti pripažįstami užsienio valstybėse akredituotų įstaigų išduoti sertifikatai.

Sertifikatas - tai dokumentas, patvirtinantis, kad lošimo įrenginys atitinka teisės aktų nustatytus reikalavimus.

Gamintojas (jo įgaliotas atstovas), parduodamas lošimo įrenginį (automatą), šio tipo įrenginio (automato) bandymus atlikusiai akredituotai įstaigai pateikia įrangos, esančios lošimo įrenginyje (automate), sąrašą.

Bandymus atlikusi akredituota įstaiga kiekvienam lošimo įrenginiui (automatui) užpildo sertifikato formą ir jo kopiją pateikia Priežiūros komisijai bei gamintojui (jo įgaliotam atstovui).

Sertifikatu remsis asmenys, atsakingi už lošimo įrenginio (automato) tikrinimą bei plombavimą lošimų organizavimo vietose, prieš pradėdami jį eksploatuoti ar eksploatacijos metu.

8. Užrašai ant lošimų įrenginių bei lošimų stalų turi atitikti Valstybinės kalbos įstatymo nustatytus reikalavimus.

Lošimų įrenginių ir lošimų stalų nesimboliniai užrašai turi būti valstybine kalba. Jei lošimų įrenginių ar lošimų stalų konstrukcija nenumato nesimbolinių užrašų pateikimo valstybine kalba, lošimų organizavimo vietoje lošėjams turi būti galimybė susipažinti su lošimo taisyklėmis, lošimų įrenginių užrašų, funkcinių klavišų ar lošimo laukelių reikšmėmis valstybine kalba.

10. Visų lošimų įrenginių charakteristikos turi atitikti šiuos ir jų gamintojo pateikto dokumento, nustatančio įrenginio technines charakteristikas, reikalavimus.

Lošimų įrenginius testuoti pageidaujanti bendrovė kartu su atitinkamais dokumentais bandymus atliekančiai akredituotai įstaigai (laboratorijai) turi pateikti ir gamintojo paruoštus

bandymus atliekančiai akredituotai įstaigai (laboratorijai) turi pateikti ir gamintojo paruoštus techninius dokumentus.

11.1. lošimas A kategorijos automatu – kai lošiama žetonus įmetus į automatą ir laimėjimas per automatą išmokamas žetonais. Lošimo rezultatą ir laimėjimo dydį nustato automatas;

A kategorijos lošimo automatu negali būti organizuojami nemokami lošimai. Lošimo įrenginiai gali būti eksploatuojami tik lošimo tikslais. Įmokos įmokamos, o laimėjimai išmokami tik žetonais.

11.2. lošimas B kategorijos automatu – kai lošiama į automatą įmetus metalinius pinigus ir (arba) žetonus ir laimėjimas per automatą išmokamas pinigais arba žetonais. Lošimo rezultatą ir laimėjimo dydį nustato automatas.

B kategorijos lošimo automatu negali būti organizuojami nemokami lošimai. Lošimo įrenginiai gali būti eksploatuojami tik lošimo tikslais. Įmokos įmokamos, o laimėjimai išmokami tik žetonais ir (arba) pinigais.

12. Automatas turi parodyti kiekvieno lošimo rezultatą ir negali parodyto rezultato keisti. Visos laimėjimų kombinacijos, atitinkami laimėjimų išmokėjimai, iš laimėjimų sukaupti apyvartiniai lošėjo kreditai ir įmestų žetonų (metalinių pinigų) vertė kreditais turi būti aiškiai parodyti automato ekrane, o po kiekvieno lošimo turi būti galimybė lošėjui atsiimti laimėjimą ir/arba kredito likutį.

Laimėjimai turi būti apskaitomi tik laimėjimų skaitiklyje (Win Meter) arba Banko (kaupimo) skaitiklyje (Bank Meter). Po žaidimo ciklo pabaigos laimėjimai turi būti apskaityti kreditų skaitiklyje (Credit Meter).

16. Automatas turi būti tokios konstrukcijos, kad jį galima būtų įjungti į tiesioginio ryšio kontrolės sistemą.

Automato bandymų ataskaitoje turi būti nurodomi kokie tiesioginio ryšio sistemos protokolai yra palaikomi bei nurodomas jų lygmuo.

21. A kategorijos automatas turi atkurti ne mažiau kaip dviejų paskutinių lošimų duomenis:

21.6. viso lošimo pakartojimą;

Kai automato lošimas susideda iš lošimo segmentų sekos, tai atkuriamas gali būti tik paskutinis lošimo segmentas.

21.10. elektroninių skaitiklių duomenis;

Šis punktas apima 21.4, 21.5, 21.7, 21.8, 21.9 punktuose nustatytus reikalavimus.

28. Automato lošimo algoritmo programa turi užtikrinti šiuos apribojimus:

28.1. Procentinė laimėjimų fondo dalis turi būti:

28.1.1. A kategorijos automato – ne mažesnė kaip 90 ir ne didesnė kaip 100 procentų visos įmokų sumos;

28.1.2. B kategorijos automato – ne mažesnė kaip 80 ir ne didesnė kaip 100 procentų visos įmokų sumos.

Lošimo automate gali būti instaliuota techninė ar programinė įranga, kurioje numatyta galimybė lošimo (lošimų) procentinės laimėjimų fondo dalies ribas keisti didesniuose intervaluose nei nustatyta 28.1.1 ir 28.1.2 punktuose. Tačiau visais atvejais lošimo automate instaliuoto lošimo (lošimų) procentinės laimėjimų fondo dalies ribas galima keisti tik atidarius plombuojamą dėžę automato viduje, o jų ribos bei pakeitimo procedūros nurodomos bandymų ataskaitoje. Jei automato techninė ar programinė įranga suteikia galimybę šias ribas keisti neatidarius plombuojamos dėžės, automatas su tokia įdiegta įranga neatitinka teisės aktų nustatytų reikalavimų.

Atlikus lošimo automato testavimą ir jį užplombavus, jame nustatytos procentinės laimėjimų fondo dalies dydis turi būti įrašomas lošimų įrenginių sertifikate.

laimėjimų fondo dalies dydis turi būti įrašomas lošimų įrenginių sertifikate.

32. *Automatas turi būti apsaugotas nuo galimybės neleistinai keisti programų veiką ar grąžinti pradinę RAM būseną, kai nustatoma nulinė pagrindinių elektroninių skaitiklių padėtis, sustabdomas skaitiklių rodmenų didėjimas ir pan.*

Kai automato konstrukcijoje yra numatyta RAM grąžinimo į pradinę būseną procedūra, ji turi būti aprašyta bandymų ataskaitoje. RAM grąžinimo į pradinę būseną procedūrą atlikti galima tik atidarius plombuojamą dėžę automato viduje.

II. PAAIŠKINIMAS DĖL *BANKO (KAUPIMO) SKAITIKLIO* NAUDOJIMO GALIMYBĖS B KATEGORIJOS LOŠIMO AUTOMATE

Šis paaiškinimas nustato, koku būdu B kategorijos lošimo automatai turi būti organizuojamas papildomas lošimo pratęsimas ir kreditų apskaita jo metu.

Papildomo lošimo pratęsimo metu kreditų apskaitai turi būti naudojamas papildomas skaitiklis - *banko (kaupimo) skaitiklis (Bank Meter)*.

Banko (kaupimo) skaitiklyje (Bank Meter) kaupiami kreditai, pervesti iš laimėjimų skaitiklio (Win Meter).

Kai papildomo lošimo pratęsimo metu yra naudojamas daugiau negu vienas *banko (kaupimo) skaitiklis (Bank Meter)*, šiuose paaiškinimuose išdėstyti apribojimai taikomi visų *banko (kaupimo) skaitikliuose (Bank Meter)* esančių kreditų sumai.

Lošimas (Game) (taip pat naudojamas terminas *lošimo seka (Game sequence)*), ypač kuomet kalbama apie lošimo elementų arba savybių grupę ar seriją) - yra įvykių kombinacija (derinys), įskaitant lošėjo sąveiką su lošimo įrenginiu, nulemianti, koks gali būti laimėjimas, lošėjui atlikus *statymą (Stake) ar sumos paskyrimą (Commitment)*.

Statymas (Stake) turi būti atliekamas tik iš kreditų skaitiklyje (Credit Meter) esančių kreditų.

Kreditų paskyrimas (Commitment) turi būti atliekamas tik iš banko (kaupimo) skaitiklyje (Bank Meter) esančių kreditų ir šis veiksmas nėra pripažįstamas statymu (Stake).

Visų įmestų žetonų (metalinų pinigų) kiekis kreditais turi būti kaupiamas tik *kreditų skaitiklyje (Credit Meter)*.

Lošimo sekos (Game sequence) metu *banko (kaupimo) skaitiklio (Bank Meter)* ir *laimėjimų skaitiklio (Win Meter)* kreditų suma negali būti daugiau nei 200 kartų didesnė už *statymą*, kuris atliekamas lošimui pradėti.

Vieną *lošimo seką (Game sequence)* sudaro pagrindinis lošimas ir lošimo segmentai.

Pagrindinis lošimas - lošimas, kuris prasideda, kada pradedama *lošimo seka (Game sequence)* ir pasibaigia, kai lošėjui parodomas pirmasis rezultatas.

Lošimo segmentai - lošimo sudedamosios dalys, kurios gali būti pradėtos tik po *pagrindinio lošimo* rezultato pateikimo ir baigtos prieš arba kartu su *lošimo seka (Game sequence)*.

Gali būti naudojami šie *lošimo segmentai*:

- a) lošimai, kurie nulemia nemokamus lošimus ir tolesni nemokami lošimai;
- b) kintantys lošimai;
- c) premijiniai „antrojo ekrano“ lošimai;
- d) lošimai, kuriuose lošėjas turi pasirinkimo teisę;
- e) lošimai, kurių taisyklės numato galimybę skirti papildomų kreditų;
- f) rizikavimo galimybės.

Lošimo seka (Game sequence) prasideda, kai lošėjas atlieka statymą iš kreditų skaitiklyje (Credit Meter) esančių kreditų, kuris nėra anksčiau buvusių lošimų dalis, ir paspaudžia lošimo įjungimo klavišą.

Lošimo seka (Game sequence) pasibaigia, kai lošėjas:

- a) negali tęsti lošimo nepastatęs papildomų kreditų iš kreditų skaitiklio (Credit Meter);

Meter);

- c) neturi kreditų, kuriais galėtų rizikuoti;
- d) atsisako tęsti lošimo seką;
- e) negauna siūlymo lošti lošimo segmentų;
- f) laimi didžiausią vienkartinį laimėjimą.

Rizikos ribojimas (Capping) – lošimo algoritmo programoje numatytas veiksmas, kuris neleidžia lošimo sekos (Game sequence) metu laimėti didesnės sumos už teisės aktų nustatytą vienkartinį didžiausią laimėjimą.

Tai įgyvendinama vienu ar keliais nurodytais būdais:

a) jei yra įmanoma lošėjui skirti (commit) bet kokią sumą ir lošti lošimo segmentą, kurio metu galima laimėti sumą, kurią pridėjus prie laimėjimų skaitiklio (Win Meter) ir/arba banko (kaupimo) skaitiklio (Bank Meter), bendroji laimėjimo suma bus didesnė už vienkartinį didžiausią laimėjimą. Tokiu atveju, arba lošėjas, arba programinė įranga sumas iš laimėjimų skaitiklio (Win Meter) ir/arba banko (kaupimo) skaitiklio (Bank Meter) turi pervesti į kreditų skaitiklį (Credit Meter), o lošėjas turi galimybę pradėti lošti pagrindinį lošimą, t. y. pradėti naują lošimo seką (game sequence).

b) jei yra įmanoma lošėjui skirti (commit) sumą ir lošti lošimo segmentą, kurio metu galima laimėti sumą, kurią pridėjus prie laimėjimų skaitiklio (Win Meter) ir/arba banko (kaupimo) skaitiklio (Bank Meter), bendroji laimėjimo suma bus didesnė už vienkartinį didžiausią laimėjimą, lošėjas galės skirti tik tokią sumą, kad laimėtų tik leistinas didžiausias sumas.

Draudžiamas toks būdas, kai sėkmingas lošimo segmento rezultatas sudaro galimybę lošimo sekos (Game sequence) bendrajai laimėjimai sumai viršyti teisės aktų nustatytą vienkartinį didžiausią laimėjimą, iš sėkmingo rezultato atimti tokią sumą, kad bendra lošimo sekos (game sequence) laimėjimo suma būtų lygi vienkartinei didžiausiai leistinai laimėjimo sumai.

Kai lošėjas prieina prie lošimo automato, kreditų (Credit Meter) ir/arba banko (kaupimo) skaitikliai (Bank Meter) turi būti lygūs nuliui, išskyrus kai ankstesnis lošėjas lošimo automatale paliko kreditų ir jų neatsiėmė.

Žetonų (metalinų pinigų), įmestų į žetonų (metalinų pinigų) priėmimo įrenginį, vertė kreditais fiksuojama tik Kreditų skaitiklyje (Credit Meter).

Kai fiksuojamas laimėjimas, laimėta suma parodoma laimėjimų skaitiklyje (Win Meter).

Jei kitas lošimo elementas nereikalauja skirti kreditų, laimėti kreditai gali likti laimėjimų skaitiklyje (Win Meter) ir lošėjas gali lošti nemokamus lošimus. Bet kokie lošimo segmentų laimėjimai turi būti pervedami į laimėjimų skaitiklį (Win Meter), atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus apribojimus ir rizikos ribojimo procesą.

Kai daugiau nebėra galimų lošimo segmentų, lošimo seka baigiama, o suma, esanti laimėjimų skaitiklyje (Win Meter), pervedama į kreditų skaitiklį (Credit Meter).

Jei kitas lošimo segmentas reikalauja skirti kreditų, lošėjas turi arba pervesti kreditus į kreditų skaitiklį (Credit Meter) ir baigti lošimo seką, arba pervesti kreditus į banko (kaupimo) skaitiklį (Bank Meter) ir tęsti lošimo segmentus, skirdamas kreditus iš banko (kaupimo) skaitiklio (Bank Meter). Laimėjimai turi būti pervedami į banko (kaupimo) skaitiklį (Bank Meter), atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus apribojimus ir rizikos ribojimo procesą.

Jei daugiau lošimo segmentų nebėra, lošimo seka baigiama, o kreditai, esantys banko (kaupimo) skaitiklyje (Bank Meter), pervedami į kreditų skaitiklį (Credit Meter).

Jei banko (kaupimo) skaitiklio (Bank Meter) rodmuo yra nulis, lošimo seka baigiama.

Iš banko (kaupimo) skaitiklio (Bank Meter) skirtų kreditų skaičius ribojamas tik atsižvelgus į vienkartinį didžiausią laimėjimą, kuris gali būti sukauptas lošimo sekos metu.

Kai lošėjas baigia lošimo seką, jam turi būti nurodoma pervesti kreditus iš banko (kaupimo) skaitiklio (Bank Meter) į kreditų skaitiklį (Credit Meter) arba programinė įranga padaro tai už jį.

Visi pervedimai iš automatale esančio žetonų (metalinų pinigų) priėmimo mechanizmo į

kreditų skaitiklį (Credit Meter) fiksuojami atitinkamuose įvedimo (In) skaitikliuose, kuriems reikalavimai nenustatyti ir šie skaitikliai gali būti gamintojo laisvai pasirenkami.

Visi pervedimai (statymai) iš kreditų skaitiklio (Credit Meter) turi būti fiksuojami bendrame statymų skaitiklyje (Total Bet Meter), kai tik paspaudžiamas automato lošimo įjungimo (statymo) klavišas.

Visi pervedimai iš banko (kaupimo) skaitiklio (Bank Meter) į statymų skaitiklį (Bet/Stake Meter) fiksuojami bendrame banko (kaupimo) statymų skaitiklyje (Total Bank Bet Meter), kai tik paspaudžiamas automato lošimo įjungimo (statymo) klavišas. Reikalavimai skaitikliams nenustatyti ir šie skaitikliai gali būti gamintojo laisvai pasirenkami.

Visi pervedimai iš laimėjimų skaitiklio (Win Meter) į kreditų skaitiklį (Credit Meter) turi būti fiksuojami bendrame laimėjimų skaitiklyje (Total Win Meter).

Visi pervedimai iš banko (kaupimo) skaitiklio (Bank Meter) į kreditų skaitiklį (Credit Meter) turi būti fiksuojami bendrame laimėjimų skaitiklyje (Total Win Meter).

Visi pervedimai iš laimėjimų skaitiklio (Win Meter) į banko (kaupimo) skaitiklį (Bank Meter) fiksuojami bendrame banko (kaupimo) laimėjimų skaitiklyje (Total Bank Win Meter). Reikalavimai skaitikliams nenustatyti ir šie skaitikliai gali būti gamintojo laisvai pasirenkami.